

Asia: VN/35657/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulain muuttamiseksi (ilmanlaatudirektiivi)

Ilmanlaadun turvaaminen, seuranta, hallinta, tiedottaminen ja mittausten laadunvarmennus

Kommenttinne ilmanlaadun seurantaa, hallintaa, tietojen toimittamista, tietovarantoa, ympäristön tilan seurantaa, tiedottamista ja mittausten laadunvarmennusta koskeviin pykäliin ja niiden perusteluihin (142 a–142 d, 143, 144, 144 a, 144 b ja 209 §)

Kannatamme mallinnuksen ja muun teknisen seurannan hyödyntämistä ilmanlaadun arvioinnissa. Vastustamme kuitenkin jyrkästi sitä, että mallinnus- tai seurantakustannuksia siirrettäisiin kunnille. Ilmanlaadun seuranta on luonteeltaan valtakunnallinen tehtävä, jonka teknisestä toteutuksesta ja rahoituksesta tulee vastata valtion, erityisesti Ilmatieteen laitoksen. Kunnilla ei ole taloudellisia eikä henkilöstöresursseja ylläpitää mittausasemia tai hankkia kalliita mallinnuksia. Seurannan tulee kohdentua riskialueille, eikä siitä saa muodostua pienten kuntien yleistä maksuvelvollisuutta.

Ilmanlaadun parantamista koskevat suunnitelmat

Kommenttinne ilmansuojelusuunnitelmaa koskeviin pykäliin ja niiden perusteluihin (145 ja 145 a–145 c §)

Pidämme suunnitelmallisuutta tärkeänä, mutta edellytämme, että valtio tuottaa suunnitelmien perustaksi tarvittavan taustadatan, mallinnukset ja asiantuntija-arviot maksutta. Kuntien roolin tulee rajoittua paikallisten toimenpiteiden koordinointiin ja toteuttamiseen, ei laajojen asiantuntijaselvitysten rahoittamiseen.

Kommenttinne ilmansuojelun etenemissuunnitelmaa koskeviin pykäliin ja niiden perusteluihin (145 d – 145 e §)

Ennaltaehkäisevä suunnittelu on kannatettavaa, mutta hallinnollinen taakka on pidettävä kohtuullisena. Pienten kuntien kohdalla tulee ensisijaisesti suosia alueellisia, usean kunnan yhteisiä etenemissuunnitelmia valtion ohjauksessa ja tuella.

Kommenttinne lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmaa koskeviin pykäliin ja niiden perusteluihin (146 §, ja 146 a)

Kannatamme tiedottamista ja neuvontaa koskevia velvoitteita. Sen sijaan pakottaviin paikallisiin rajoitustoimiin, kuten liikenteen tai lämmityksen rajoittamiseen, tulee suhtautua erittäin varovaisesti. Toimien tulee olla suhteellisia, eikä niistä saa aiheutua asukkaille kohtuutonta haittaa tai taloudellista rasitetta.

Kommenttinne suunnitelmien laatimisen määräaikoja, päivittämistä, laatimismenettelyä, tiedottamista ja tietojen toimittamista koskeviin pykäliin ja niiden perusteluihin (147 ja 147 a)

Ehdotetut määräajat ovat kunnille haastavia niiden rajallisten resurssien vuoksi. Valtion on varmistettava, että kunnat saavat Ilmatieteen laitokselta tarvittavat taustatiedot ja mallinnukset viipymättä ja maksutta, jotta määräajat ovat realistisia ilman ostopalveluiden käyttöä.

Raja-arvojen saavuttamisen määräaikojen pidentäminen ja päästöosuuksia koskevat poikkeukset

Kommenttinne pykäliin ja niiden perusteluihin (147 b, 148 ja 148 a §)

Kannatamme esitystä erittäin vahvasti. Suomen pohjoinen sijainti, talvinen lämmitystarve ja liukkaudentorjunta eivät saa johtaa sanktioihin tai lisäkustannuksiin kunnille. Valtion tulee vastata keskitetysti kaukokulkeuman ja muiden poikkeusperusteiden laskennasta, jotta kunnat eivät joudu hankkimaan asiantuntijapalveluja todentaakseen näitä osuuksia.

Vireillepano-oikeus, muutoksenhaku ja valitusoikeus

Kommenttinne pykäliin ja niiden perusteluihin (186, 186 a, 190, 191, 194 a, 194 b ja 195 §)

Oikeusturvan vahvistaminen on tärkeää, mutta vireillepano-oikeuden laajentaminen ei saa johtaa tilanteeseen, jossa kunnat joutuvat kohtuuttomasti perusteettomien valitusten kohteeksi. Menettelyjen tulee olla selkeitä ja niiden on huomioitava kuntien tosiasialliset vaikutusmahdollisuudet ilmanlaatuun, erityisesti kaukokulkeuman osalta.

Valtioiden rajat ylittävät epäpuhtaudet ja yhteistyö

Kommenttinne pykälään ja sen perusteluihin (211 a §)

Kannatamme ehdotusta. Kansainvälinen yhteistyö ja siihen liittyvä diplomatia kuuluvat valtion vastuulle. Paikallisia toimijoita tai kuntia ei tule velvoittaa kompensoimaan naapurimaista tulevia päästöjä omilla rajoitustoimillaan.

Muut huomionne esityksestä

Kommenttinne ehdotuksen vaikutuksista (HE-luonnoksen luvut 4.2.1–4.2.3)

Arvio vaikutuksista kuntatalouteen on mielestämme liian optimistinen. Seurannan laajentaminen ja uudet suunnitteluvuorot aiheuttavat merkittäviä piilokustannuksia. Kuntien taloustilanne ei mahdollista uusien hallinnollisten tehtävien hoitamista ilman täysimääräistä valtion rahoitusta.

Muut kommenttinne esityksestä

Suomen ilmastolliset erityispiirteet on huomioitava läpileikkaavasti. Puun pienpoltto on olennainen osa Suomen energiasuoritusjärjestelmää ja huoltovarmuutta. Sen rajoittaminen ei saa johtaa asukkaiden

lämmityskustannusten nousuun. Ensisijaisina keinoina tulee käyttää neuvontaa, ohjausta ja vähäpäästöisen teknologian kehittämistä, ei pakollisia kieltoja. Valvonnan ja seurannan tulee olla keskitettyä valtion toimintaa, jotta kuntien hallinnollinen ja taloudellinen taakka ei kasva kohtuuttomaksi.

Väinölä Sari

Mynämäen kunta - Mynämäen tekninen lautakunta (15.4.2026)